

Richtlijnen en Aanwijzingen

Vastgesteld door de Examencommissie FdR, Universiteit Maastricht in overeenstemming met art. 7.12 WHW voor alle opleidingen / programma's

voor het academisch jaar 2025/26

Deel I: Algemene bepalingen

Artikel 1: Definities

- a) Onderwijs- en Examenregeling (OER): de Onderwijs- en Examenregeling 2025/26 voor de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid en Fiscaal Recht, zoals vastgesteld door het Faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Maastricht;
- b) Examencommissie: de commissie bedoeld in artikel 7.12 WHW;
- c) Opleidingsdirecteur: de functionaris, bedoeld in de tweede volzin van artikel 9.17, eerste lid, WHW;
- d) Opleidingscoördinator: de functionaris die door het Faculteitsbestuur hiertoe is benoemd;
- e) Jaarcoördinator: degene die is aangewezen om alle onderwijseenheden van hetzelfde academisch jaar te coördineren;
- f) Examinator: degene die krachtens art. 7.12c WHW en op basis van de *Regeling aanwijzing examiner* door de Examencommissie, dan wel door een derde, gemandateerd door de Examencommissie, is aangewezen als eindverantwoordelijke voor de toetsing van een onderwijseenheid;
- g) Onderwijseenheid: een op zichzelf staand deel van het curriculum waarvoor studiepunten (EC) worden toegekend en dat in overeenstemming met de WHW in het toetsplan als zodanig is aangeduid;
- h) (deel)toets: een onderzoek naar vaardigheden, kennis, inzicht en dergelijke ten aanzien van in het toetsplan nader omschreven leerdoelen;
- i) Toetscoördinatie: het organisatieonderdeel belast met de dagelijkse gang van zaken t.a.v. planning en organisatie van toetsing op een centrale plaats;
- j) Toetsverwerking: het organisatieonderdeel belast met het verwerken van de deel- en eindcijfers zoals aangeleverd door de examiner;
- k) Toetsdeskundige: degene die binnen het opleidingsteam op basis van specifieke kennis ten aanzien van tentaminering als zodanig is aangewezen.

Artikel 2: Bevoegdheden

1. De Examencommissie is op grond van artikel 7.12b WHW bevoegd ten aanzien van alle taken die in de WHW, met name in de artikelen 7.11, 7.12 tweede lid, 7.12b en 7.12c WHW, aan de Examencommissie zijn opgedragen.
2. De Examencommissie is tevens bevoegd ten aanzien van taken en competenties die in de OER en aanverwante regelingen aan de Examencommissie worden opgedragen of toebedeeld.
3. De Examencommissie ontwikkelt beleid ten aanzien van de uitoefening van deze bevoegdheden en legt dit voor zover nodig schriftelijk vast om een transparante en eerlijke werkwijze te waarborgen.

Artikel 3: Werkwijze

1. De Examencommissie communiceert – behoudens schriftelijke machtiging – uitsluitend met de direct betrokken individuele student. Bezwaren of verzoeken in naam van meerdere studenten worden behandeld als individuele zaak van de student van wie de melding afkomstig is.
2. Communicatie verloopt uitsluitend via de UM student-mail.
3. De Examencommissie is bevoegd de student om bewijs te vragen indien dit nodig is om een verzoek inhoudelijk te kunnen behandelen. De Examencommissie beslist aan de hand van de beschikbare informatie.
4. De Examencommissie kan de uitoefening van bevoegdheden mandateren aan subcommissies en / of de voorzitter en / of andere individuele leden van de Examencommissie. Ten aanzien van beslissingen in standaard-situaties of in overeenstemming met bestaand en schriftelijk gefixeerd beleid kunnen ook de secretarissen van de Examencommissie worden gemandateerd.

Deel II: Richtlijnen

In het onderdeel “Richtlijnen” zijn voornamelijk die bepalingen opgenomen die de rechten en plichten van studenten jegens examinatoren en de Examencommissie beschrijven.

Artikel 4: Recht op deelname aan (deel)toetsen

1. Studenten met een geldige inschrijving voor een onderwijseenheid zijn gerechtigd om deel te nemen aan alle (deel)toetsen van de onderwijseenheid, overeenkomstig de toepasselijke OER.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien een student wegens fraude / plagiaat is uitgesloten van deelname aan toetsing en is niet noodzakelijkerwijs van toepassing indien het een verlate inschrijving *assessment only* (zie lid 4) betreft.
3. In bijzondere gevallen kan toegang tot toetsing “onder couvert” worden verleend, bijvoorbeeld indien (nog) niet duidelijk is of sprake is van tijdige betaling (financial hold) of indien nog een onderzoek over fraude / plagiaat loopt. De student mag in deze gevallen deelnemen aan de toets, maar of het resultaat bekend gemaakt wordt en geldig is, is afhankelijk van de beslissing in de onderliggende situatie.
4. Een student kan – in afwijking van lid 1 - op verzoek enkel voor de toetsing worden ingeschreven (*assessment only booking*). Dit houdt in dat de student toegang heeft tot alle beoordelingsmomenten die kunnen worden afgelegd met enkel toegang tot Canvas en de Course Materials. (Deel)Toetsen die onderdeel uitmaken van het onderwijs (bijvoorbeeld een presentatie, groepswork, feedback-opdrachten etc.) mogen niet worden afgelegd. Dat kan betekenen dat een student met een *assessment only booking* op een onderwijseenheid niet maximaal kan scoren.

Artikel 5: Tijdstippen

1. Toetsen worden afgenomen op de momenten die in het toetsplan zijn vastgelegd.
2. Voor schriftelijke (deel)toetsen op een centrale locatie (bijvoorbeeld MECC) geldt dat plaats en tijdstip hiervan tevens in het toetsrooster worden gepubliceerd.
3. Toetscoördinatie voorkomt binnen de kaders van het mogelijke het samenvallen van toetsen voor studenten. Indien toetsen samenvallen, kan de student een verzoek tot quarantaine¹ aan de Examencommissie richten. Uitgangspunt is dat inschrijving voor meerdere opleidingen en daarmee onverenigbaarheid van toetsroosters voor rekening en risico van de student komt.
4. De exacte tijdstippen van andere deelttoetsen (bijvoorbeeld presentaties) kunnen via Canvas binnen de grenzen van het toetsplan nader worden gepreciseerd.

Artikel 6: Organisatie van en toezicht op (deel)toetsen

¹ Voor meer informatie zie <https://intranet.maastrichtuniversity.nl/nl/faculty-law-studenten/toetsroosters-en-toetsafname/gang-van-zaken-tijdens-toetsen>

1. De samenstelling van (deel)toetsen per onderwijseenheid geschiedt door de voor deze onderwijseenheid aangewezen examinerator in overleg met de jaarcoördinator, opleidingscoördinator of opleidingsdirecteur.
2. Tijdens schriftelijke (deel)toetsen op een centrale locatie (zoals het MECC) zijn de examineratoren van de op dat moment te toetsen onderwijseenheden telefonisch / digitaal bereikbaar.
3. Voor (deel)toetsen die op een centrale locatie worden afgenomen (bijvoorbeeld het MECC) is het *Reglement van Orde* (UM) van toepassing. Op en rondom de toetslocatie zijn surveillanten aanwezig die namens de Examencommissie erop toezien dat de toetsing in goede orde verloopt.

Artikel 7: Bijzondere toetsvoorzieningen (special arrangements, SPAR)

1. Indien een student vanwege een blijvende dan wel langdurige beperking aangepaste toetsvoorzieningen nodig heeft, kan deze student de Examencommissie verzoeken om deze bijzondere toetsvoorzieningen toe te kennen. De Examencommissie beslist niet eerder over een dergelijk verzoek dan nadat Disability Support Office (DSO) hieromtrent heeft geadviseerd. Ingeval de Examencommissie het advies van DSO niet (geheel) volgt, is het besluit hieromtrent met redenen omkleed.
2. Verzoeken in de zin van lid 1 van deze bepaling dienen minimaal drie weken voor aanvang van de toetsweek waarop de voorzieningen betrekking hebben volledig (dus inclusief advies DSO) bij de Examencommissie te zijn binnengekomen. Onvolledige verzoeken worden niet in behandeling genomen. Laattijdige verzoeken worden in behandeling genomen voor de eerstvolgende toetsperiode.
3. Ingeval van kortdurende en / of tijdelijke beperkingen wordt de student in eerste instantie verwezen naar de remediëring. Indien dit beleid tot hardheid in de zin van art. 8 van deze Richtlijnen en Aanwijzingen leidt, kan de student een met redenen omkleed verzoek tot afwijking van dit beleid aan de Examencommissie richten. De hardheid moet door de student worden aangetoond. Het enkele feit dat een onderwijseenheid een voorwaarde is voor deelname aan een volgend vak, is geen hardheid, nu dit een voorzien gevolg is van de OER.

Artikel 8: Hardheid, studievertraging

1. Ingeval van hardheid kan de Examencommissie op verzoek van een student bijzondere voorzieningen ten aanzien van toetsing toekennen. De verzochte voorziening moet passend en noodzakelijk zijn om het beoogde doel te bereiken, hetgeen de student aannemelijk moet maken.

2. Het enkele feit dat sprake is van persoonlijke omstandigheden is onvoldoende voor de kwalificatie hardheid. Hardheid ziet niet op het bestaan van de omstandigheden, maar op de gevolgen ervan voor de studievoortgang. Deze gevolgen moeten zodanig buitensporig zijn dat zij niet hadden kunnen zijn voorzien of beoogd. Indien de gevolgen van een feitelijke situatie, een besluit of een regeling beoogd zijn, is geen sprake van hardheid.
3. Relevante persoonlijke omstandigheden in de zin van lid 1 kunnen zijn:
 - a) de bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 2.1 van het Uitvoeringsbesluit WHW;
 - b) een UM erkende topsportstatus.
 - c) andere onvoorzienbare omstandigheden die buiten de invloedsfeer van student liggen en die tot onredelijke studievertraging kunnen leiden.²
4. De student dient de hardheid alsmede het causale verband tussen hardheid en (waarschijnlijke) studievertraging aannemelijk te maken.
5. De hardheid dient tijdig binnen de instelling bekend te zijn. Dit betekent dat deze bijzondere persoonlijke omstandigheden binnen twee weken na hun intreden moeten zijn gemeld bij een studieadviseur.
6. Geen hardheid bestaat indien zonder voorziening geen onmiddellijke studievertraging wordt opgelopen, de omstandigheden c.q. verhinderingen bekend en / of voorzienbaar zijn, berusten op een keuze van student of het verzoek zodanig laat is gedaan dat in redelijkheid twijfels kunnen rijzen of een bepaalde gebeurtenis of toestand nog in causaal verband staat tot het verzoek.
7. Geen hardheid bestaat, indien de studievertraging het gevolg is van ongeldigverklaring van resultaten of uitsluiting voor toetsing wegens fraude / plagiaat.

Artikel 9: Extra toetskansen

1. Een student kan bij de Examencommissie een verzoek indienen voor een derde toetskansen in hetzelfde academisch jaar.
2. Dit verzoek wordt gehonoreerd indien aan de volgende **cumulatieve** criteria is voldaan:
 - Student heeft beide toetskansen in het lopende academische jaar benut, indien van toepassing wordt ook de eerdere toetsgeschiedenis voor de betreffende onderwijs-eenheid meegewogen;
 - Student heeft in een van deze toetskansen een eindcijfer 5 behaald voor de gehele onderwijseenheid;

² In overeenstemming met rechtspraak van de Raad van State is een vertraging van een semester niet onredelijk.

- De onderwijseenheid is het laatste examenonderdeel dat aan afronding van de bachelor c.q. de master in de weg staat.
 - De onderwijseenheid wordt niet binnen afzienbare termijn opnieuw regulier getentamineerd.
3. Ingeval van hardheid (zie art. 8) is op schriftelijk, gemotiveerd verzoek van student afwijking van de criteria genoemd in lid 2 mogelijk.
 4. Verzoeken in de zin van lid 1 van deze bepaling moeten uiterlijk op 20 juli 2026 via studentmail bij de Examencommissie worden ingediend om behandeling, beslissing en eventuele organisatie van deze extra kans nog binnen het lopende academisch jaar te kunnen garanderen. Premature verzoeken, d.w.z. verzoeken die binnenkomen voordat alle EC zijn verwerkt, worden niet in behandeling genomen. Toegekende extra kansen worden binnen het lopende academisch jaar georganiseerd, een en ander afhankelijk van de beschikbaarheid van examinatoren. Houd er rekening mee dat, als toestemming voor een extra kans is gegeven, deze waarschijnlijk plaatsvindt in de laatste week van augustus, ook al reageert de betrokken examinerator in de vakantieperiode (nog) niet.
 5. Financiële redenen, huisvesting, reistijd, vakanties, verhinderingen vanwege keuzes van de student of een zelf georganiseerde stage of uitwisseling zijn geen redenen om afwijkende toetsvormen of toetsmomenten toe te staan in plaats van een regulier geplande toets of remediëring.
 6. Ingeval van afwezigheid bij een toetskans vanwege een door de faculteit georganiseerde uitwisseling of stage in het buitenland, kan een alternatieve toetsvorm worden verzocht. Dit is een toetsvorm met identiteitscontrole in een gecontroleerde omgeving na afloop van de uitwisseling / stage. Ook hier geldt dat de waarschijnlijke toetsdatum de laatste week van augustus is. Mondelinge toetsen op afstand worden niet toegelaten.
 7. Ten aanzien van studenten die vanuit het buitenland dan wel andere Nederlandse universiteiten aan de UM een uitwisseling volgen geldt dat zij geacht worden aanwezig te zijn bij de regulier geplande toetskansen, inclusief de herkansingen / remediëringen. Toetsing op afstand is, behoudens extreme en zeer uitzonderlijke omstandigheden, niet toegestaan.
 8. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing op verzoeken tot vervroegde toetsing van een laatste nog openstaand vak in een nieuw academisch jaar dat afstuderen in de weg staat.
 9. De Examencommissie kent geen extra toetskansen toe, indien resultaten voor het ontbrekende onderdeel wegens fraude of plagiaat ongeldig zijn verklaard en / of de student in de tijd dat die toetsen zijn afgenomen uitgesloten is geweest van toetsing wegens fraude of plagiaat.

- 10.** Deze bepaling is niet van toepassing op de Premaster , verzoeken om derde kansen dienen te worden gericht aan de Board of Admissions.
- 11.** Art. 9 is niet van toepassing op afsluitende werkstukken alsmede vaardigheidenvakken, aangezien deze een didactische opbouw gedurende een langere tijd kennen, hetgeen zich niet leent voor een derde toetskans eind augustus.

Artikel 10: Overmacht

Ingeval van overmacht waardoor een tentamen op locatie niet (geheel) kan worden afgenomen (denk aan ontruiming pand en dergelijke) bepaalt de Examencommissie of en zo ja in hoeverre de (gedeeltelijke) resultaten geldig kunnen worden geacht dan wel een nieuwe tentaminering dient te worden georganiseerd. Bij de beslissing hieromtrent neemt de Examencommissie mede in aanmerking het tijdstip waarop de verstoring zich voerde, de mate waarin dit de studenten heeft beïnvloed en de mogelijkheden om vast te stellen welke prestaties reeds zijn gedaan.

Transportproblemen, stakingen, files of dergelijke zijn geen overmacht in de zin van deze bepaling.

Onregelmatigheden, Fraude, Plagiaat en consequenties ervan

Artikel 11: Onregelmatigheid

Een **onregelmatigheid** is elke niet-inachtneming van de (orde)regels bij toetsing.

Artikel 12: Fraude

- 1.** Fraude is een specialis van onregelmatigheid. Van **fraude** is sprake indien een student verhindert dat zijn/haar/hun kennis, inzicht of vaardigheden op een betrouwbare manier worden getoetst. Enige vorm van opzet is voor de kwalificatie “fraude” niet vereist. Van fraude is met name, maar niet uitsluitend, sprake indien de student:
- niet uitdrukkelijk toegestaan dan wel expliciet ongeoorloofde (hulp)middelen ter beschikking (op het lichaam, in hoodie, broekzak...) heeft gehad, zoals een (elektronische) horloge, telefoon of (elektronische) oortjes;
 - relevante, niet toegestaan teksten, aantekeningen of overige informatie(bronnen) voor handen heeft gehad;
 - op enige wijze zonder toestemming gedurende een individueel te maken (deel)toets heeft gecommuniceerd of getracht te communiceren met een medestudent;

- d. heeft afgekeken of heeft getracht af te kijken, dan wel de gelegenheid tot afkijken heeft gegeven, hieronder valt ook het ter beschikking stellen van stukken aan medestudenten of het opvragen van dergelijke stukken;
 - e. teksten, uitwerkingen of werkstukken door derden al dan niet tegen beloning, heeft laten vervaardigen of corrigeren alvorens deze als eigen werk in te dienen; hierbij inbegrepen het niet expliciet toegestane gebruik van kunstmatige intelligentie of toepassingen / tools die hiervan gebruik maken;
 - f. gebruik heeft gemaakt van methodes waarmee beoogd wordt de plagiaatdetectie te omzeilen;
 - g. onder valse voorwendselen toegang heeft gekregen of heeft getracht te verkrijgen tot een (deel)toets;
 - h. eigen werk, dat reeds is beoordeeld en waarvoor studiepunten (EC) zijn toegekend opnieuw, en zonder wezenlijke aanpassingen en / of toevoegingen in een andere onderwijsseenheid aanbiedt ter beoordeling en zo probeert zonder substantieel nieuw werk wederom EC te verkrijgen voor dit werk.
2. Bij verwijzingen naar andere personen in bovenstaande bepaling wordt mede bedoeld het gebruik van (generatieve) AI (e.g. Chat GTP etc.), tenzij het gebruik en de verantwoording hiervan expliciet is toegestaan.
3. Ingeval fraude of plagiaat (zie onder, art. 13) in een groepsproduct is vastgesteld, is het uitgangspunt de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle groepsleden.³ Een sanctie voor fraude / plagiaat is echter alleen gerechtvaardigd, indien de andere groepsleden redelijkerwijs deze fraude / plagiaat hadden kunnen voorkomen.⁴

Artikel 13: Plagiaat

1. **Plagiaat** is een specialis van fraude. Van plagiaat is sprake indien uit het werk van een student onvoldoende blijkt dat teksten, gedachten, structuur, argumenten en dergelijke niet van student zelf afkomstig zijn. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de student:
- a. inhoud, structuur of centrale gedachten en argumenten heeft overgenomen van andermans teksten, gegevens, ideeën of gedachten zonder (correcte) bronvermelding en deze daarmee heeft doen voorkomen als eigen werk;
 - b. niet duidelijk heeft aangegeven dat letterlijke of bijna letterlijke citaten werden overgenomen (technisch plagiaat);
 - c. de inhoud van andermans teksten heeft geparafraseerd zonder (correcte) bronvermelding;

³ CBHO 2014/217

⁴ e.e.a. conform CBHO 2019/060.5 en CBHO 2020/089

2. Art. 12 leden 2 en 3 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 14: Onvoldoende eigen werk

Indien een ter beoordeling voorliggende (deel)toets in hoge mate bestaat uit vrijwel letterlijk overgenomen stukken of parafrases met correcte bronvermelding, dan wel letterlijk en als zodanig met aanhalingstekens aangeduide citaten, is geen sprake van plagiaat. Er kan dan wel sprake zijn van onvoldoende eigen werk, hetgeen de examinerator in het cijfer moet verdisconteren.⁵ In het kader van de afbakening tussen plagiaat en onvoldoende eigen werk zijn de aanwijzingen die door een examinerator worden gegeven ten aanzien van citeerwijze van verplichte en ter beschikking gestelde literatuur en / of andere bronnen doorslaggevend.

Artikel 15: Sancties

1. Met ingang van dit academisch jaar legt de Examencommissie uitsluitend herstel-sancties op.⁶
2. Indien sprake is van een **onregelmatigheid** in de zin van art. 11, legt de Examencommissie als standaardsanctie de ongeldigverklaring van het betreffende toetsonderdeel op en spreekt een formele waarschuwing uit. De Examencommissie kan volstaan met een schriftelijke waarschuwing. Deze waarschuwing wordt opgenomen in het (vertrouwelijke) studentdossier en kan een rol spelen in toekomstige onderzoeken van de Examencommissie (zie lid 3 en 4).
3. Indien de Examencommissie vaststelt dat ten aanzien van een (deel)toets sprake is van **fraude** of **plagiaat** als omschreven in art. 12 of 13, legt de Examencommissie als standaardsanctie een ongeldigverklaring van het toetsonderdeel waarin de fraude is geconstateerd alsmede uitsluiting van toetsing c.q. ongeldigverklaring van andere toetsonderdelen uit de betreffende onderwijseenheid voor deze toetskans alsmede een formele waarschuwing op.
4. De Examencommissie kan besluiten een zwaardere of lichtere sanctie op te leggen, indien de feiten en / of omstandigheden hiertoe aanleiding geven. De lichtste sanctie is het opleggen van een formele waarschuwing (zie lid 2). Zwaardere sancties bestaan in het uitsluiten van deelname aan toekomstige toetsmomenten voor een of meerdere

⁵ Feitelijk is in een dergelijk geval technisch sprake van fraude, nu de examinerator ingeval van louter beschrijvende opdrachten / vragen niet kan beoordelen wat een student daadwerkelijk heeft begrepen. Reden om deze gevallen niet onder fraude te scharen is dat dergelijke vraagstelling studenten niet aan te rekenen is en in andere gevallen niet is voldaan aan de opdracht, hetgeen een belangrijk leermoment is dat beter via feedback dan via fraude kan worden 'gesanctioneerd'.

⁶ Raad van State, 23 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1831

onderwijseenheden tot ten hoogste een kalenderjaar. Redenen voor het opleggen van een zwaardere sanctie zijn recidive, de ernst en / of omvang van de fraude of het opzettelijk handelen van de student. Deze omstandigheden kunnen ook gezamenlijk optreden, hetgeen eveneens reden is voor een zwaardere sanctie.

5. Ingeval sprake is van zeer ernstige gedragingen, kan de Examencommissie overeenkomstig de OER een voorstel tot beëindiging van de inschrijving van de betrokken student indienen bij het College van Bestuur.
6. Indien na onderzoek wordt vastgesteld dat geen sprake is van een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt correspondentie over de vermeende onregelmatigheid, fraude of plagiaat geanonimiseerd en uitsluitend ten behoeve van het jaarverslag verwerkt.

Beoordeling en feedback, betwisting, vastlegging resultaten

Artikel 16: Inzage in en feedback op (deel)resultaten

In overeenstemming met de *UM vision on assessment* heeft een student recht op inzage in alsmede feedback op uitwerkingen uit (deel)toetsen alsmede de beoordeling ervan. Deze feedback wordt op geëigende manier voorzien, bijvoorbeeld door middel van een beoordelingsrubriek, een collectieve nabespreking of andere geëigende manieren. Hierbij kan de examiner gebruik maken van “*assessment for learning*”, door bijvoorbeeld aan te geven dat de voorwaarden uit een bepaalde zaak moeten worden besproken, maar deze voorwaarden niet expliciet noemt. Het is dan aan student om deze criteria op te zoeken en de gegeven uitwerkingen hieraan te toetsen.

Artikel 17: Verschil van inzicht ten aanzien van de beoordeling, procedure

1. Het door de examiner vastgestelde (deel)cijfer staat, kennelijke vergissingen of fouten daargelaten, vast. De mogelijkheid tot inzage en feedback is geen uitnodiging om in onderhandeling te treden over de gegeven beoordeling.
2. Een verschil van inzicht ten aanzien van de inhoudelijke beoordeling dient in eerste instantie te worden opgenomen met de betrokken examiner, nu noch de Examencommissie noch het CBE treedt in een inhoudelijke herbeoordeling van de (deel)toets. De student dient precies te omschrijven op welk punt en waarom sprake is van kennelijke fouten of omissies, hierbij dient gebruik te worden gemaakt van de mogelijkheden die door middel van inzage en feedback zijn verschaft. De inspectieprocedures, zoals door de examiner gecommuniceerd, zijn van toepassing.

3. Een student kan tegen een eindbeoordeling van een onderwijseenheid op basis van de manier van beoordeling of wegens enige (vermeende) fout in het proces beroep instellen bij het College van Beroep voor Examens (CBE). In het kader van een dergelijke procedure wordt de Examencommissie opgedragen om te onderzoeken of een minnelijke schikking tot de mogelijkheden behoort. Hiervoor worden student en examiner opgeroepen.
4. Een dergelijk gesprek hoeft niet tot een schikking te leiden, deze wordt enkel onderzocht indien de feiten en / of omstandigheden hiertoe aanleiding geven. Schikkingsgesprekken dienen niet tot inhoudelijke herbeoordeling, de Examencommissie is uitsluitend bevoegd om na te gaan of de examiner in redelijkheid tot het bestreden besluit heeft kunnen komen, d.w.z. of de procedurele regels zijn gevolgd, geen sprake is van kennelijke onjuistheden en de abbb in acht zijn genomen.
5. Indien het beroep van de student tegen de beoordeling bij het CBE geen nieuwe inhoudelijke bezwaren bevat ten opzichte van hetgeen tussen student en examiner reeds is besproken, kan het CBE worden verzocht om een schikkingsgesprek achterwege te laten.⁷

Artikel 18: Andere procedureregels

1. Door of namens de Examencommissie kan een student worden opgeroepen om bij een gesprek aanwezig te zijn.
2. De uitnodiging voor dergelijke gesprekken kent een acceptatietermijn. Indien niet binnen deze termijn acceptatie plaatsvindt of (beredeneerd eenmalig) om verplaatsing van het gesprek is verzocht, en de student niet bij het gesprek aanwezig is, beslist de Examencommissie aan de hand van de beschikbare informatie.
3. De Examencommissie legt de student een formele waarschuwing op ingeval student zonder voorafgaande steekhoudende afmelding niet verschijnt. Deze waarschuwing wordt in het (vertrouwelijke) studentendossier bewaard en is niet naar buiten te kenbaar.

Artikel 19: Vrijstelling

⁷ Art. 6 lid 3 Reglement van Orde CBE

1. De Examencommissie is binnen de grenzen van de in de toepasselijke OER'en opgenomen regels bevoegd om vrijstellingen te verlenen indien een gelijkwaardige onderwijseenheid elders in het WO is gevolgd.⁸
2. Vrijstellingen worden ook geregistreerd indien de gevolgde onderwijseenheid grotendeels equivalent is aan de onderwijseenheid waarvoor vrijstelling wordt verzocht, maar de examinerator een aanvullende opdracht noodzakelijk acht om alle leerdoelen af te dekken. De vrijstelling wordt verwerkt op het moment dat duidelijk is dat de student aan de aanvullende eis(en) heeft voldaan.
3. Ten behoeve van de beoordeling van de gelijkwaardigheid van de twee onderwijseenheden overlegt de student informatie omtrent de instelling waar de onderwijseenheid is gevolgd, een blokbeschrijving van de gevolgde onderwijseenheid, waaruit inhoud, tijdsinvestering (in EC) en methoden van toetsing blijken; een gewaarmerkte kopie van het behaalde resultaat en een duidelijke beschrijving van de onderwijseenheid (met code) van de FdR waarvoor vrijstelling wordt verzocht.
4. Van equivalente examenonderdelen is in ieder geval sprake indien voldaan is aan de onderstaande cumulatieve voorwaarden:
 - De tijdsinvestering (aantal EC) voor het gevolgde vak identiek of hoger is dan voor de onderwijseenheid waarvoor vrijstelling wordt verzocht;
 - De plaats in het curriculum (bachelor inleidend, gemiddeld, gevorderd; master) identiek is en
 - De vakken dezelfde leerdoelen afdekken. De Examencommissie wint het advies van de betrokken examinerator in alvorens op het verzoek te beslissen.
5. Vrijstelling wordt niet verleend:
 - Voor bachelorvakken op basis van mastervakken en vice versa;
 - Indien het elders in het WO behaalde resultaat ouder is dan zes jaar;
 - Voor het afsluitende werkstuk;
 - Op basis van onderwijseenheden die elders zijn afgelegd gedurende een periode in welke de student door de Examencommissie was uitgesloten van deelname aan (deel)toetsen aan de FdR.
6. De Examencommissie is niet bevoegd ten aanzien van vrijstellingsverzoeken die betrekking hebben op de Premaster.

Artikel 20: Dubbel gebruik van vakken

⁸ Tot deze grenzen behoren bijvoorbeeld het minimale aantal EC dat zonder vrijstelling moet zijn behaald, de beperkingen in de keuzeruimte of de uitsluiting indien aan de UM reeds een toets voor het vak is afgelegd waarvoor vrijstelling wordt verzocht.

1. Van de vrijstelling in de zin van de voorgaande bepaling dient te worden onderscheiden het inbrengen van een examenonderdeel in een andere opleiding of specialisatie. In dit kader gelden de beperkingen ten aanzien van het maximale aantal dubbel te gebruiken EC uit de toepasselijke OER.
2. Deze bepaling is niet van toepassing in de Premaster.

Artikel 21: Registratie resultaten elders behaald

Resultaten uit het buitenland ter invulling van de keuzeruimte worden geregistreerd zoals geschiedt aan de instelling waar dit opleidingsonderdeel is gevolgd. De behaalde resultaten worden niet omgezet naar in Nederland gangbare maatstaven. Op de cijferlijst wordt uitsluitend vermeld dat is 'voldaan' of 'niet voldaan'.

Art. 21a: Behoud behaalde onderdelen

1. Het is niet mogelijk om een onderwijseenheid of deelttoets die met een voldoende is beoordeeld te herkansen, zolang het resultaat geldig is.
2. Behaalde eindresultaten worden niet verwijderd, onvoldoendes worden "overschreven" door een nieuw resultaat.

Artikel 22: Cum laude en summa cum laude

1. Indien de student gedurende de opleiding blijkt heeft gegeven van uitzonderlijke bekwaamheid, wordt dit op het getuigschrift vermeld.
2. Blijk van deze uitzonderlijke bekwaamheid is uitsluitend gegeven in de volgende gevallen:
 - a) Cum Laude
 - De student heeft, zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren, voor alle onderdelen behorende bij het bachelorexamen zoals genoemd in de OER, gemiddeld ten minste een volle acht (8,0) en geen cijfer lager dan zeven behaald, hierbij is het eindcijfer van de onderwijseenheid bepalend;
 - De student heeft, zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren, voor alle onderdelen behorende bij het bachelorexamen zoals genoemd in de OER, gemiddeld ten minste een volle achtenhalf (8,5) waarbij één cijfer lager dan zeven behaald mag worden, met dien verstande dat dit niet lager mag zijn dan één volle zes.
 - b) Summa cum Laude

De student heeft zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren gemiddeld ten minste een volle negen (9,0) en geen cijfer lager dan zeven behaald hierbij is het eindcijfer van de onderwijseenheid bepalend.

Bij de berekening van het gemiddelde wordt geen rekening gehouden met de relatieve zwaarte van de verschillende examenonderdelen.

3. In afwijking van lid 2 is toekenning van het predicaat Cum Laude dan wel Summa Cum Laude niet mogelijk indien (deel)toetsen wegens frauduleus handelen, in de zin van art. 12 of 13, door de Examencommissie ongeldig zijn verklaard.
4. Resultaten die zijn behaald in het buitenland tellen niet mee bij de berekening.
5. De Hardheidsclausule is niet van toepassing.
6. Deze bepaling is niet van toepassing op de Premaster programma's.

Deel III Aanwijzingen

De Aanwijzingen betreffen de nadere aanwijzingen van de Examencommissie aan examinatoren en hebben voornamelijk betrekking op toetsorganisatie, voorwaarden ten aanzien van de (deel)toetsomgeving en kwaliteitsborging.

Artikel 23: Examinator

De als zodanig benoemde examinator (*zie Regeling Aanwijzing Examinatoren*) is verantwoordelijk voor de toetsing van de betreffende onderwijseenheid. Om de uitoefening van die bevoegdheid nader in te kaderen en de toetskwaliteit te kunnen borgen, stelt de Examencommissie regels ten aanzien van de constructie van de (deel)toets, het correctieproces en de vaststelling en publicatie van de resultaten vast.

Artikel 24: Eisen aan de constructie van de (deel)toets

1. De (deel)toets heeft de in het Toetsplan vastgestelde toetsvorm.
2. Ten aanzien van de toetsing van de onderwijseenheid bestaat een toetsbeschrijving waaruit tenminste de in de *Regeling Kwaliteitsborging* opgenomen elementen blijken.
3. De vragen en opgaven van de (deel)toets zijn duidelijk; voor zover noodzakelijk blijkt uit de vraagstelling en de (beoogde) puntentoekening hoe gedetailleerd het antwoord moet zijn.
4. Bij wijze van interne kwaliteitscontrole (vierogenprincipe) wordt een (deel)toets inclusief antwoordmodel en beoogde puntenverdeling voorgelegd aan en beoordeeld door een inhoudsdeskundig tweede staflid (de referent). Deze referent beoordeelt

minimaal de correcte formulering van de (deel)toets en de opdrachten, de inhoudelijke juistheid van de vragen, de spreiding van de vragen over de stof, de verhouding tussen eenvoudige, gemiddelde en moeilijke vragen of onderdelen en de haalbaarheid in het verwachte detail in de beschikbare tijd.

5. Ingeval van een mondeling af te leggen (deel)toets zijn de vereisten uit lid 4 van overeenkomstige toepassing. De vragen /stellingen / casus die gedurende het mondeling aan de orde (kunnen) komen worden van tevoren vastgelegd. Een summier antwoordmodel wordt van tevoren afgestemd met de tweede examenbevoegde persoon die bij het mondeling aanwezig is. De aangewezen examinerator neemt in ieder geval deel aan mondelinge toetsen ter vervanging van schriftelijke toetsen (remediëring met weinig studenten) of mondelinge eindtoetsen.

Artikel 24a: Take home toetsen

Indien (deel)toetsen buiten een gecontroleerde omgeving worden afgenomen, bepaalt de examinerator of en indien ja, hoe gebruik mag worden gemaakt van AI / LLM en geeft hij / zij aan hoe dit wordt gewaarborgd. Als de examinerator vermoedt dat een student de regels niet naleeft, belegt de examinerator een gesprek met de student. Indien de verdenking van ongeoorloofd gebruik van AI niet kan worden weggenomen, maakt de examinerator melding van dit vermoeden bij de Examencommissie. Bij die melding zijn de oorspronkelijke bevindingen, het gespreksverslag en de reactie van student toegevoegd.

Art. 24aa : Vermoeden van fraude

Indien naar aanleiding van een take home toets (essays, werkstukken en afsluitende werkstukken inbegrepen), gereede twijfels bestaan of het ingeleverde werk individueel en/ of door student zelf is gemaakt, is de examinerator gerechtigd de student mondeling te bevragen over de inhoud van zijn/haar/hun stuk. Geconstateerde significante verschillen in kennis en kunde zijn aanleiding voor het opstarten van een fraudeprocedure.⁹

Art. 24b: Mondelinge toetsen

1. Het is niet toegestaan om mondelinge toetsen online op afstand af te nemen.
2. Een mondeling duurt, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, niet langer dan 60 minuten. Ingeval deze toets het enige of hoofdtoetsmoment van de onderwijseenheid is (minimaal 60% van het cijfer), is de examinerator aanwezig en ook een tweede staflid. Een dergelijke toets wordt afgenomen op het moment dat in het toetsrooster / de

⁹ RvS 26 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2874

academische kalender / het toetsplan is vermeld. Op een tijdig, eenmalig en berekend, met bewijs gestaafd verzoek tot verplaatsing van de toetsdatum van de student dient de examiner binnen hetgeen redelijkerwijs mogelijk is positief in te gaan.

Artikel 25: Eisen aan de inrichting van de correctieprocedure

Indien de examiner het feitelijke correctiewerk delegeert aan meerdere docenten, dient de examiner te borgen dat de correctieprocedure zodanig is ingericht dat willekeur en verschillen tussen correctoren zoveel mogelijk worden uitgesloten. De *Regeling kwaliteitsborging* bevat hieromtrent suggesties.

Art. 25a: Vaststelling beoordeling (BA ELS en alle masters)

1. Resultaten voor onderwijseenheden zijn eindcijfers op een schaal van 0 tot 10. Het eindcijfer is een geheel getal. Voor eindcijfers geldt dat vanaf ,5 naar boven wordt afgerond, e.g. een 6,5 wordt een 7.
2. Het eindcijfer wordt berekend zoals in het toetsplan is vastgelegd. De onderwijseenheid is met een voldoende afgesloten als het afgerond eindcijfer minimaal een 6 is.
3. Resultaten van deelttoetsen worden berekend aan de hand van de totaalscore van de deelttoets die op een vooraf bekendgemaakte wijze wordt omgerekend naar een cijfer. Dit deeltcijfer ligt op een schaal van 0-10 en wordt afgekapt na het eerste decimaal (een 5,27 wordt een 5,2, geen 5,3). De deelttoets is met goed gevolg afgelegd bij een afgekapt cijfer van minimaal 5,5.
4. In afwijking van het bepaalde in lid 1 kunnen onderwijseenheden met de kwalificatie 'voldoende' of 'onvoldoende' beoordeeld worden.
5. In afwijking van het in lid 1 bepaalde, wordt het afsluitende werkstuk beoordeeld op halve cijfers op een schaal van 0 tot 10, met uitzondering van het cijfer 5,5. In afwijking van lid 2 geldt dus dat het eindcijfer een volle 6 moet zijn. De in de Final Legal Challenge of Masterthesis neergelegde rubric en de aldaar vastgelegde berekening van cijfers is van toepassing.
6. Indien een student deelneemt aan een toetsmoment van een onderwijseenheid, wordt voor die onderwijseenheid een eindresultaat geregistreerd. Dit wordt berekend met een cijfermatige waarde 0 voor de ontbrekende deelttoets, ongeacht de reden van het niet meedoen. Dit geldt ook indien het (andere) deelresultaat ongeldig is verklaard.
7. Indien een student in het geheel niet deelneemt aan de toetsing van een onderwijseenheid is het eindresultaat een NG.

Art. 25b: Vaststelling beoordeling (Nederlandstalige bachelors, Premaster)¹⁰

8. Resultaten voor onderwijseenheden zijn eindcijfers op een schaal van 0 tot 10. Het eindcijfer is een geheel getal. Voor eindcijfers geldt dat vanaf ,5 naar boven wordt afgerond, e.g. een 6,5 wordt een 7.
9. Het eindcijfer wordt berekend zoals in het toetsplan is vastgelegd. De onderwijseenheid is met een voldoende afgesloten als het afgerond eindcijfer minimaal een 6 is.
10. Resultaten van deelttoetsen worden berekend aan de hand van de totaalscore van de deelttoets die op een vooraf bekendgemaakte wijze wordt omgerekend naar een cijfer. Dit deelcijfer ligt op een schaal van 0-10 en wordt afgekapt na het eerste decimaal (een 5,27 wordt een 5,2, geen 5,3). De deelttoets is met goed gevolg afgelegd bij een afgekapt cijfer van minimaal 5,5.
11. In afwijking van het bepaalde in lid 1 kunnen onderwijseenheden met de kwalificatie 'voldoende' of 'onvoldoende' beoordeeld worden.
12. In afwijking van het in lid 1 bepaalde, wordt het afsluitende werkstuk beoordeeld op halve cijfers op een schaal van 0 tot 10, met uitzondering van het cijfer 5,5. In afwijking van lid 2 geldt dus dat het eindcijfer een volle 6 moet zijn. De in de Regeling Eindwerkstuk neergelegde rubric en de aldaar vastgelegde berekening van cijfers is van toepassing.
13. Indien een toetsmoment van een onderwijseenheid niet wordt afgelegd of ongeldig wordt verklaard, dan wel de student van deelname wordt uitgesloten, wordt voor die onderwijseenheid een NG als eindresultaat geregistreerd.

Artikel 26: Wijziging beoordeling (deel)toets

1. Indien gedurende de correctie van de (deel)toets blijkt dat de oorspronkelijke punten-toekenning zou leiden tot een onbetrouwbare toetsuitslag, bijvoorbeeld omdat structureel en consistent een voorzien element niet wordt genoemd, kan de examiner, binnen de marges van hetgeen in de toets is aangegeven over de puntenverdeling per (deel)vraag, de puntentoeckenning aanpassen.
2. Indien de examiner van mening is dat een vraag onvoldoende betrouwbaar of valide is, dan wel onderscheidend vermogen mist, legt de examiner de bevindingen voor aan de Examencommissie. De Examencommissie kan beslissen tot een inhoudelijk onderzoek van de betreffende vraag door een ander inhoudsdeskundig staflid. Het is niet toegestaan om zonder voorafgaand overleg met de Examencommissie en de

¹⁰ Deze regeling is dit jaar voor het laatst van kracht, in verband met de nog geldige deelresultaten die in 2023/34 zijn behaald. Vanaf academisch jaar 2026/27 vervalt deze regeling en geldt voor iedereen de beoordeling zoals vervat in art. 25a.

toetsdeskundige een vraag / onderdeel uit de tentaminering te verwijderen of de puntentelling aan te passen buiten hetgeen in de (deel)toets is gespecificeerd.

Artikel 27: Bekendmaking en registratie van de uitslag van (deel)toetsen

De examinerator verschaft Toetsverwerking binnen vier weken na de laatste (deel)toets van de onderwijseenheid de eindcijfers voor de onderwijseenheid zoals die in overeenstemming met art. 25a dan wel art. 25b zijn vastgesteld.

Artikel 28: Beoordelingscriteria & feedback

1. Na bekendmaking van de uitslag van een (deel)toets verschaft de examinerator inzicht in beoordelingscriteria, puntentoekenning en andere aspecten van de beoordeling, opdat de student kennis kan nemen van de beoordelingsmaatstaven en de beoordeling van het eigen werk hieraan kan toetsen.
2. De examinerator verschaft de student desgevraagd binnen de hiervoor aangewezen periode inzage in de (deel)toetsen inclusief feedback op de door de student gegeven antwoorden. Dit kan bestaan uit een verwijzing naar een modelantwoord, rubric of collectieve nabespreking of enig andere vorm van inzage in de beoordelingscriteria en de toepassing ervan.
3. Indien de student gemotiveerde inhoudelijke vragen heeft ten aanzien van de beoordeling, gaat de examinerator met student hierover in gesprek of reageert hij / zij schriftelijk. De reactie kan bestaan uit een (concrete) verwijzing naar de schriftelijke feedback, de rubric, of een collectieve nabespreking, indien naar de mening van de examinerator hiermee de vragen kunnen worden beantwoord. De uitleg die in het kader van de feedback wordt verschaft kan in het kader van een eventuele beroepsprocedure door de examinerator worden ingebracht.¹¹
4. Vastgestelde fraude belemmert niet het recht op inzage, waarbij geldt dat een examinerator niet gehouden is werkstukken waarbij fraude is vastgesteld (verder) te beoordelen of van individuele feedback te voorzien.

Artikel 29: Kwaliteitsborging achteraf

1. De Examencommissie kan, gelet op haar borgende taak ten aanzien van toetskwaliteit, elke (deel)toets aan een nader onderzoek onderwerpen. De manier waarop de Examencommissie gebruik maakt van deze bevoegdheid is nader uitgewerkt in de *Regeling Kwaliteitsborging toetsing*.

¹¹ Zie art. 6 lid 3 Reglement van Orde CBE

2. De Examencommissie is bevoegd om (deel)toetsen of onderwijseenheden ex post ongeldig te verklaren indien duidelijk is geworden dat sprake is van fraude of plagiaat. De Examencommissie handelt met onverwijlde spoed nadat zij kennis heeft genomen van de feiten die leiden tot het vermoeden van fraude¹². Ongeldigverklaringen in deze zin kunnen tevens leiden tot intrekking van het diploma.

Artikel 30: Beoordeling van het afsluitende werkstuk

Het afsluitende werkstuk wordt beoordeeld volgens de regels neergelegd in de toepasselijke regeling aangaande het Eindwerkstuk / Final Legal Challenge / Masterthesis.

Artikel 31: Beoordeling van de Stage

De stage wordt beoordeeld als voldoende of onvoldoende, een en ander in overeenstemming met de *Regeling Keuzeonderwijs*.

Deel IV: Overige bepalingen

Artikel 32: Hardheid, discretionaire bevoegdheid

1. De Examencommissie is binnen haar competenties bevoegd om op verzoek van een student af te wijken van het bepaalde bij of krachtens deze Richtlijnen en Aanwijzingen vanwege een onbillijkheid van overwegende aard. Hierbij gaat het om exceptionele gebeurtenissen of exceptionele gevolgen van een gebeurtenis voor de betrokken student zoals omschreven in art. 2.1 Uitvoeringsbesluit WHW.
2. Van een onbillijkheid van overwegende aard is sprake als de onverkorte toepassing van de regeling leidt tot gevolgen die door de Examencommissie niet zijn voorzien **en** die voor betrokken student dermate nadelig zijn, dat deze nooit door de Examencommissie bedoeld hadden kunnen zijn.
3. Een dergelijk verzoek tot afwijking van de regels vanwege een onbillijkheid van overwegende aard moet voldoen aan de volgende criteria:
 - Het verzoek moet duidelijk zijn, in ieder geval moet expliciet worden aangegeven van welke regel(s) afwijking wordt verzocht;

¹² Zie voor de invulling van deze bevoegdheid CBHO 2016/257 en CBHO 2021/173

- Het verzoek moet met redenen zijn omkleed, de hardheid moet worden aangetoond alsmede het causaal verband tussen de hardheid en de regel waarvan afwijking wordt verzocht;
 - Er moet (indien nodig) bewijs worden aangeboden voor de omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot de hardheid;
 - De verzochte afwijking moet een oplossing bieden voor het probleem (passendheid en noodzakelijkheid van de voorziening).
4. Voorziene of voorzienbare omstandigheden, normale gebeurtenissen in het leven alsmede afwegingen die de student een keuze laten, zijn geen hardheid.
5. Financiële redenen, uitwisseling, huisvesting en dergelijke zijn zonder bijkomstige omstandigheden geen hardheid.

Artikel 33: Lacunes in de regelgeving

Indien deze Richtlijnen en Aanwijzingen niet voorzien in een bepaalde situatie, bepaalt de Examencommissie, indien nodig, in afstemming met Faculteitsbestuur en / of Opleidingsmanagement.

Deel V Overgangs- en Slotbepalingen

Artikel 34: Wijzigingen

Wijzigingen van de Richtlijnen en Aanwijzingen die van toepassing zijn op het lopende academisch jaar vinden niet plaats, tenzij er redelijkerwijs van kan worden uitgegaan dat de belangen van studenten hierdoor niet worden geschaad.

Artikel 35: Inwerkingtreding

Deze Richtlijnen en Aanwijzingen treden in werking op 1 september 2025 en vervallen met ingang van het academisch jaar 2026/27.

Aldus vastgesteld door de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van Universiteit Maastricht op 8 juli 2025.